

Η καταγραμμένη μουσική έκφραση του Βασιλείου Νικολαΐδου στα Εωθινά Δοξαστικά του Ιωάννου Πρωτοψάλτου

Ανδρέας Πετράκης*

andpetr@hotmail.com

Ο Βασίλειος Νικολαΐδης υπήρξε ίσως ο πολυγραφότερος των Αρχόντων Πρωτοψαλτών της Μ.Χ.Ε κατά τη διάρκεια του εικοστού αιώνα. Στο συγγραφικό του έργο, έχει συμπεριλάβει τόσο κλασικά μελοποιήματα, όσο και νεώτερες συνθέσεις. Στην παρούσα εργασία, γίνεται προσπάθεια να εκτεθεί, όσο είναι δυνατό, το εξηγητικό τάλαντο του Νικολαΐδη, ο οποίος σε πολλές περιπτώσεις, αναλύει είτε τους χαρακτήρες ποιότητας (χειρονομίες), είτε τους χρονικούς χαρακτήρες (αργίες), είτε μουσικές φόρμες - θέσεις. Τα μέλη που επιλέχθηκαν είναι τα Εωθινά Δοξαστικά του Ιωάννου Πρωτοψάλτου του Νεοχωρίτου, τα οποία επικράτησαν στην ψαλτική παράδοση και διδασκαλία από το τέλος του 19^{ου} αιώνα ως τις ημέρες μας, ενώ θεωρούνται τα πλέον διαδεδομένα και βάση για οποιεσδήποτε νέες μελοποιήσεις εωθινών δοξαστικών. Σκοπός είναι να καταδειχθεί η αδιάκοπη μουσική παράδοση στην ερμηνευτική προσέγγιση των Αρχόντων της Μ.Χ.Ε., μια παράδοση που ο Νικολαΐδης θέλησε να καταγράψει, ώστε να παραμείνει και στις μετέπειτα γενιές, ούτως ώστε καθένας που θέλει να αποκτήσει γνώση την προφορικής παράδοσης της ψαλτικής της Μ.Χ.Ε., να μπορεί να μελετήσει και να ερμηνεύσει «από διφθέρας» όσα μόνο η ακουστική παράδοση διέσωσε ανά τους αιώνες και εξακολουθεί να διασώζει. Η παρουσίαση θα υποστηριχθεί από ηχητικά δείγματα.

---

* Ο Ανδρέας Σ. Πετράκης γεννήθηκε το 1987 στην Αθήνα και διαμένει μόνιμα στην Ελευσίνα. Είναι απόφοιτος του τμήματος Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και τελειόφοιτος του Μεταπτυχιακού Προγράμματος «Μουσική Κουλτούρα και Επικοινωνία» των τμημάτων Μουσικών Σπουδών και Επικοινωνίας και Μ.Μ.Ε. του Ε.Κ.Π.Α. Σπούδασε επίσης Βυζαντινή Μουσική με τον Λυκούργο Αγγελόπουλο στο Ωδείο Φίλιππος Νάκας, απ' όπου έλαβε Δίπλωμα με βαθμό «Άριστα». Κατά τα έτη 2008 - 2010 έλαβε μαθήματα φωνητικής και ορθοφωνίας από τον τενόρο και καθηγητή φωνητικής Δημοσθένη Φιστουρή. Επίσης γνωρίζει πρακτικά τον ταμπούρα. Αποτελεί μέλος της Ελληνικής Βυζαντινής Χορωδίας του αείμνηστου Λυκούργου Αγγελόπουλου και της χορωδίας της Μητροπόλεως Νικαίας «Νικαίας Ψαλμωδοί» με διευθυντή τον Δημήτριο Παπαγεωργίου. Υπηρετεί ως ιεροψάλτης σε διάφορους κεντρικούς Ναούς των Αθηνών. Έχει λάβει μέρος ως ομιλητής στο Α' Συμπόσιο Σπουδαστών Βυζαντινής Μουσικής που διοργανώθηκε από την Ι. Μ. Νικαίας τον Ιανουάριο του 2012 στο Αιγάλεω και στο Ε' Διεθνές Μουσικολογικό και Ψαλτικό Συνέδριο του Ιδρύματος Βυζαντινής Μουσικολογίας που διοργανώθηκε στην Αθήνα τον Δεκέμβριο του 2012. Το ερευνητικό του ενδιαφέρον εστιάζεται στις δύο τελευταίες περιόδους του σημειογραφικού συστήματος της Ψαλτικής Τέχνης και στην επισήμανση της προφορικής παράδοσης, όπως αποτυπώνεται σε συνθέσεις και ηχογραφήσεις.